

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Бурак В. Г.

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Херсонський державний університет

вул. Університетська, 27, Херсон, Україна

orcid.org/0000-0001-9085-9000

burak_valia@ukr.net

Ключові слова: *професійна підготовка, заклад вищої освіти, методологічний підхід, майбутні фахівці, готельно-ресторанна справа.*

У статті здійснено структурно-системний аналіз методологічних підходів до дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування. Аргументовано, що професійна підготовка майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи передбачає врахування комплексу методологічних підходів до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, а саме: індивідуально-особистісного, діяльнісно-фахового, практико-орієнтованого, технологічного, культурологічного. З'ясовано, що індивідуально-особистісний підхід ураховує індивідуально-психологічні особливості особистості здобувача освіти, сприяє реалізації індивідуальної освітньої траєкторії за активної самостійної роботи, подальшого самовизначення в професії та самореалізації як особистості. Діяльнісно-фаховий ототожнюється з ефективністю освітнього процесу, включенням в активну, соціально значущу навчально-пізнавально-дослідницьку діяльність з освоєння знань, набуття умінь, навичок, формування компетенцій і компетентностей сфери обслуговування, здатністю та готовністю вирішувати спеціалізовані завдання, розв'язувати практичні проблеми. Практико-орієнтований забезпечує інтегрування теоретичного та практичного компонентів через поєднання навчання у закладі вищої освіти з практичною роботою в реальних виробничих умовах підприємств готельно-ресторанного бізнесу, отримання відповідних практичних та соціальних навичок, вирішення професійно значущих завдань. Технологічний пов'язаний зі здійсненням моделювання, проектування і конструювання рішень ситуацій і задач в освітній та майбутній фаховій діяльності; прискоренням автоматизації та комп'ютеризації процесів виробництва й управління у сфері гостинності, застосуванням інформаційних технічних систем. Культурологічний полягає в організації освітнього процесу на засадах культуротворчості із використанням здобутків національної та світової культур, спрямованості на формування інтегральної компетентності здобувача освіти як суб'єкта культури, здатного до особистісного розвитку.

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE STUDY OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Burak V. H.

*Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Hotel and Restaurant and Tourism Business
Kherson State University
Universytetska str., 27, Kherson, Ukraine
orcid.org/0000-0001-9085-9000
burak_valia@ukr.net*

Key words: *professional training, higher educational establishment, methodological approach, future specialists, hotel and restaurant business.*

The article provides structural and systematic analysis of methodological approaches to the study of professional training of future specialists in service sector. It is argued that professional training of future hotel and restaurant professionals involves taking into account a set of methodological approaches to educational process organization in higher educational establishments, namely: individual-personal, activity-professional, practice-oriented, technological and cultural. It was discovered that individual-personal approach takes advantage of applicant's individual psychological characteristics, people's connections in general activities, promotes implementation of individual educational trajectory including students' active independent work, further professional self-determination and personal self-realization. Activity-professional approach is identified with effectiveness of educational process, inclusion in active, socially and personally significant educational-cognitive-research activities to get knowledge, skills, form competencies in the service sector, be able and willing to solve special and practical problems. Practical-oriented approach provides integration of theoretical and practical components through a combination of studying in higher educational establishment and practical work in real environment of hotel and restaurant business, obtaining appropriate practical and social skills, solving professionally important tasks. Technological approach is associated with implementation of modeling, design and construction of solutions to situations and problems in educational and future professional activities; acceleration of automation and computerization of production and management processes in the field of hospitality, use of information technical systems. Culturological approach is organization of educational process based on cultural creativity using the achievements of national and world cultures, aimed at forming integral competence of a learner as a cultural entity capable of personal development.

Постановка проблеми. Сьогодні глобалізаційні та суспільно-економічні процеси визначають проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців щодо сформованості їхньої готовності до провадження виробничої діяльності та розвитку професіоналізму в неперервній освіті. Галузь готельно-ресторанної справи тісно пов'язана з туристичною, тож доцільним вважаємо в межах дослідження аналізувати спільні методологічні підходи до підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Мета статті – аналіз та визначення методологічних підходів до дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Під методологією провідні науковці розуміють учення про методи пізнання і перетворення світу, ототожнюючи із сукупністю застосовуваних в окремих науках відповідно до специфіки об'єкту її пізнання прийомів дослідження [14]; галузь теоретичних знань і уявлень про сутність і форми, закони, порядок та умови застосування підходів, способів, методів, прийомів та процедур в процесі наукового пізнання та практичної діяльності [15]. За твердженням вчених, часткова (конкретно-наукова) методологія є сукупністю методів, комбінацією частини пізнавальних прийомів, набір яких залежить від природи об'єкта та умов процесу

пізнання, загальна – комплексом загальних методів (складова і продукт розвитку теорії наукового пізнання), філософська – системою діалектичних найзагальніших методів, котрі застосовують у процесі наукового пізнання, своєю чергою конкретизуючись через загальнонаукову та часткову (конкретно-наукову) та реалізуючись компонентами наукового апарату – філософськими передумовами, принципами, підходами, категоріями, поняттями, теоріями, концепціями, методами, технологіями. На думку науковців О. Васюк та С. Виговської, методологія педагогічної науки – це вчення про принципи, методи, форми і процеси пізнання і перетворення педагогічної дійсності, характеристику компонентів дослідження: об'єкта і предмета аналізу, задач дослідження, сукупності методів і засобів дослідження, що необхідні для їх розв'язання, а також формує уяву про етапи, послідовності руху в процесі вирішення завдань дослідження. В основі ієрархії методологій лежать концепції, наукові підходи, що спрямовані на подолання тих чи інших недоліків традиційної системи професійної підготовки фахівців [4].

Термін «підхід» у нашому дослідженні вживатимемо в значенні способу трактування чого- або чого-небудь; сприймання, розуміння чогось [14].

Методологічний підхід у широкому розумінні цього слова є системою принципів та методів пізнання як філософських, так і конкретно наукових, що ґрунтуються на певних теоретичних положеннях, концепціях, парадигмах; у вузькому розумінні трактуємо як комплекс ідей для вираження загальної наукової світоглядної позиції дослідника, принципів його стратегії дослідницької діяльності, способів, прийомів, процедур задля реалізації визначеної концепції в практичній діяльності. Важливою особливістю методологічного підходу є спрямованість на отримання результату, що може мати практичне застосування. Із метою аналізу будь-якого об'єкту можна використати декілька методологічних підходів залежно від цілей і завдань, доступності методів і методик.

Для проведення дослідження методологічних підходів до дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в закладах вищої освіти зупинимося на категоріальному апараті, зокрема визначимо дефініції понять «мета», «специфіка» й «суть» вищеозначеної підготовки.

Так, *мета підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи* в закладах вищої освіти полягає в забезпеченні індустрії гостинності висококваліфікованими кадрами, конкурентоспроможними, затребуваними на українських і закордонних ринках праці, на підставі реального суспільного попиту на послуги,

у формуванні здібностей провадити якісну сервісну діяльність та обслуговування споживачів індустрії гостинності. *Специфіка* професійної діяльності вищеозначених фахівців окреслюється зростаючим рівнем конкуренції в готельно-ресторанному господарстві, підвищеними вимогами споживачів до якості обслуговування, зростаючими потребами роботодавців у компетентних професіоналах, здатних надавати послуги на рівні світових стандартів, адаптуватися до умов змінного соціально-економічного середовища, оперативно та творчо вирішувати професійні завдання [16]. *Професійну підготовку майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи* розуміємо як організований, безперервний і цілеспрямований процес формування і розвитку в здобувачів освіти професійних компетентностей, який здійснюється в закладах вищої та передвищої освіти різних форм власності та спрямовується на здобуття здобувачами освіти кваліфікацій відповідно до освітньо-професійних програм освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр», що забезпечить успішне виконання посадових обов'язків, конкурентоспроможність, професійну мобільність, комплексне вирішення проблем та генерування ідей в індустрії гостинності, а також критичне й системне мислення, креативне оновлення, удосконалення, стійкість та гнучкість [3].

Сучасні методологічні підходи пов'язані з виявленням педагогічних законів як основи наукових досліджень, принциповими позиціями (філософськими, наукознавчими, біологічними, психологічними, світоглядними), які визначають результати та впливають на висновки. Дія нормативного аспекту методології педагогічної науки ґрунтується на вивченні загальних принципів підходу до дослідження педагогічних об'єктів, аналізі систем загальних і часткових методів і прийомів. Суть методологічного рівня педагогічного дослідження полягає у формулюванні загальних принципів і методів дослідження педагогічних явищ, побудові теорії за допомогою емпіричних і теоретичних досліджень.

Багатоаспектні дослідження науковців проблем підготовки в закладах вищої освіти майбутніх фахівців сфери обслуговування загалом (А. Гарага, Л. Короткова, С. Огуй) та зокрема готельно-ресторанної справи (К. Піцул, О. Повідайчик, М. Попик), туризмознавства (Н. Івасів, А. Казьмерчук, Д. Люта), майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (С. Стеблюк) уможливили аналіз визначення дослідниками методологічних підходів, які подано в таблиці 1 «Диференціація методологічних підходів до підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування».

Диференціація методологічних підходів до підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування

Автори-дослідники	Види методологічних підходів
Л. Безкоровайна [2]	системний, структурний, акмеологічний, діяльнісний, операціональний, праксиологічний, компетентнісний, культурологічний, інформаційний, інноваційний, ціннісний, творчий, особистісний
А. Гарага [5]	системний, технологічний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, практико орієнтований, продуктивний
Н. Івасів [6]	компетентнісний, комунікативно-діяльнісний, інтегрований
А. Казьмерчук [7]	системний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, культурологічний, компетентнісний, професіографічний, синергетичний, технологічний
Л. Короткова [8]	системний, особистісно-діяльнісний, модульно-компетентнісний, андрагогічний, функціональний, маркетинговий
Д. Люта [9]	системний, компетентнісний, функціональний
С. Огуй [10]	компетентнісний, діяльнісний, особисто-орієнтований, праксеологічний
К. Піцул [11]	аксіологічний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, ресурсний, системний, індивідуальний
О. Повідайчик, М. Попик [12]	системний, культурологічний, інтегративний, особистісний, практико орієнтований
С. Стеблюк [13]	акмеологічний, інтегративний, компетентнісний, особистісно орієнтований

Аналіз методологічних підходів до дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в закладах вищої освіти дозволив визначити такі: індивідуально-особистісний, діялісно-фаховий, практико-орієнтований, технологічний, культурологічний. Зупинимося на короткій характеристиці кожного з них.

Розпочнемо з досліджень науковців властивостей особисто-орієнтованого підходу. Особистісний підхід, за твердженням Л. Безкоровайної, передбачає створення умов для повноцінного розвитку в процесі професійної підготовки таких функцій особистості майбутнього фахівця з туризмознавства, як: здатність до вибору, рефлексії; вміння знаходити сенс та оцінювати власне життя; творчість; відповідальність; самостійність; автономність [2, с. 73]. На думку С. Огуй, особисто-орієнтований підхід сприяє розв'язанню проблеми розвитку індивідуальності, створення такого професійно орієнтованого навчального середовища, яке б забезпечувало свободу вибору індивідуальної освітньої траєкторії та відкривало можливості для самостійної роботи студентів, їх самовизначення та самореалізації [10, с. 61]. К. Піцул вважає, що він направлений на розвиток і саморозвиток майбутнього фахівця, його становлення з урахуванням індивідуальних особливостей, що дає можливість реалізувати себе в пізнанні, навчальній діяльності з опорою на свої інтереси, можливості й здібності, ціннісні орієнтації і суб'єктивний досвід [11, с.102].

Згідно з дослідженнями О. Повідайчик та М. Попик, особистісно орієнтований підхід розуміється як спирання на особистісні якості: спрямо-

ваність особистості, її ціннісні орієнтації, життєві плани, установки, домінуючі мотиви діяльності і поведінки [12, с. 108]. С. Стеблюк визначає пріоритет індивідуальності, самоцінності, виявлення суб'єктивного досвіду здобувачів освіти та важливості їхнього розвитку як особистості, креативності як визначного чинника для майбутньої професійної діяльності в конкурентному середовищі [13, с. 327–328].

Зважаючи на попередній аналіз, під *індивідуально-особистісним* підходом до професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи розуміємо врахування індивідуально-психологічних особливостей особистості здобувача освіти, статусу й соціальних ролей у різних спільнотах, самосприйняття в контексті цих ролей, настанови, зв'язки людей у спільній діяльності, котрі виявляються в контекстах суспільних міжособистісних взаємин, комунікації і фахової діяльності; соціально зумовлена система психічних якостей індивіда, що визначається залученістю людини до певних суспільних, культурних, історичних відносин; продукування професійно орієнтованої навчально-пізнавальної сфери для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії через інтеграцію формальної, неформальної та інформальної освіти за активної самостійної роботи студентів, їхнього подальшого самовизначення в кваліфікація професії та само-реалізації як особистості.

Діяльнісний підхід науковець Л. Безкоровайна пов'язує з роботою здобувачів освіти, стверджуючи, що викладач лише спрямовує їх та робить висновки з точним формулюванням установленого алгоритму. Це забезпечує отриманим

у процесі професійної підготовки знанням особистої усвідомленості та значущості [2, с. 72]. За твердженням А. Казьмерчук, діяльнісний підхід ґрунтується на визнанні діяльності основою, засобом і вирішальною умовою розвитку особистості, передбачає активну позицію студента, його ініціативну самостійну роботу, прагнення до розвитку, творчості, включеності в різні види навчально-виховної діяльності [7, с. 51]. Дослідниця Л. Короткова особистісно-діяльнісний підхід сприяє врахуванню тенденцій розвитку самої особистості та професійному розвитку фахівця через різні сфери діяльності; його використання створює умови для розвитку гармонійної, морально-досконалої, соціально-активної, професійно-компетентної й конкурентно-спроможної особистості, здатної активно реагувати на зміни в технологіях виробництва [8, с. 128]. Вчена С. Огуй, виділяючи *діяльнісний підхід* у формуванні компетентностей майбутніх фахівців сфери обслуговування, визначила складові професійної компетентності як важливого особистісного утворення, необхідного для успішного здійснення професійної діяльності, здатності фахівця вирішувати певний клас професійних завдань у комплексному їхньому представленні, забезпечення професійної підготовки фахівців нового типу, вправних та здатних швидко перекваліфікуватися чи змінити професію, володіти професійною гнучкістю та мобільністю [10, с. 60]. На думку К. Піцул, діяльнісний підхід полягає в тому, що кінцевою метою навчання є формування способу дій, системи професійних умінь майбутнього фахівця, а знання слугують засобом для досягнення цієї мети. Він є найбільш дієвим за потреби розв'язувати конкретні завдання в реальних або максимально наближених до них умовах з необхідністю його застосування в процесі проходження виробничої практики для пізнання всіх тонкощів майбутньої професійної діяльності та набуття необхідних навичок роботи [11, с. 102–103].

У контексті нашого дослідження *діялісно-фаховий* підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи ототожнюється з ефективністю освітнього процесу, включенням здобувачів освіти в активну, соціально і особистісно значущу навчально-пізнавально-дослідницьку діяльність з освоєння знань, набуття умінь, навичок, формування компетенцій і компетентностей сфери обслуговування, здатністю та готовністю вирішувати спеціалізовані завдання, розв'язувати практичні проблеми в діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу із застосуванням теорій та методів системи наук, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Практико-орієнтований підхід, зазначають О. Повідайчик та М. Попик, провідний у процесі підготовки фахівців сфери гостинності, коли за допомогою практики теоретичне пізнання з'єднується з процесом формування практичних умінь і навичок, що дозволяють швидко адаптуватися в реальному світі професії, уже на початковому етапі його фахової кар'єри сприяють успішному виконанню спеціалізованих функцій [12, с. 109]. Науковець О. Антонова основними характеристиками практико-орієнтованого підходу у професійній підготовці вважає його діялісну позицію, яка забезпечується впровадженням професійно-орієнтованих форм організації освітнього процесу та передбачає не лише практичну орієнтацію окремих навчальних дисциплін, а й зміст усієї підготовки в закладі вищої освіти; моделювання предметного змісту в контексті майбутньої професійної діяльності за допомогою відтворення у формах і методах навчальної діяльності студентів реальних ситуацій, вирішення конкретних професійних завдань; забезпечення умов трансформації навчальної діяльності студента у професійну діяльність фахівця [1, с. 265–266].

Практико-орієнтований підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, на нашу думку, є активною формою організації освітнього процесу, що забезпечує інтегрування теоретичного та практичного компонентів через поєднання навчання у закладі вищої освіти з практичною роботою в реальних виробничих умовах підприємств готельно-ресторанного бізнесу, отриманням відповідних практичних та соціальних навичок, вирішенням професійно значущих завдань в ускладнених умовах, необхідних для подальшої успішної роботи у сфері обслуговування. Він розглядається також як метод викладання і навчання з орієнтацією на кінцевий результат професійної підготовки – формування і розвиток компетенцій та компетентностей, професійно-важливих якостей, набуття первинного практичного досвіду замовників освітніх послуг під час уходження в майбутнє професійне середовище у процесі навчальної, виробничої і переддипломної практик, підвищення мотивації. Він передбачає застосування професійно-орієнтованих технологій навчання, системи навчальних конкретних ситуацій Case study, розв'язання винахідницьких завдань, індивідуальних практичних завдань (розроблення технологічних карт страв та приготування в домашніх умовах із дотриманням технологій), індивідуальних відеороликів презентацій, сюжетів, роликів, відеокастів, подкастів тощо.

Дослідниця А. Казьмерчук визначає технологічний підхід основою для інновацій в освітньому процесі не лише для надання певних нових знань, а й формування способів діяльності за зразком,

зорієнтовуючи на високоефективну репродуктивну освіту та забезпечуючи дослідницький характер організації пошукової навчально-пізнавальної діяльності [7, с. 62]. Він пов'язаний із якісними змінами всіх складових: мети, змісту інформації, засобів спілкування, форм і методів взаємодії, суб'єктів педагогічного процесу, а також розвитком професійної і пізнавальної мотивації та формування фахівця як творчої особистості [7, с. 64]. На думку А. Гараги, процес підготовки студента до інвестиційної діяльності потребує застосування технологічного підходу за виразного визначення мети, розроблення програми діяльності та чіткої послідовності виконання дій, встановлення засобів реалізації поставленої мети; окресленні вимог до кінцевого результату на кожному етапі підготовки (знання, вміння та навички); визначенні критеріїв та інструментарію вимірювання рівня готовності до інвестиційної діяльності (перевірочні завдання, тести, індивідуально-групова робота тощо) [5, с. 54–55].

Технологічний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи набуває важливого значення в самому освітньому процесі, оскільки пов'язаний зі здійсненням багатоваріантного моделювання, проектування і конструювання рішень ситуацій і задач у майбутній фаховій діяльності; орієнтування навчально-пізнавальної діяльності на якісний кінцевий результат через поетапне, алгоритмізоване, поступальне формування сукупності загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Однак, актуальність означеного підходу в сучасних умовах невинного оновлення технологій виробництва викликана зростанням ролі технічних засобів у розповсюдженні професійних знань у неперервній освіті фахівців, прискоренням автоматизації та комп'ютеризації процесів виробництва й управління у сфері гостинності, застосуванням нових технічних систем отримання, оброблення, передачі та зберігання інформації, оскільки інтелектуалізація та роботизація виробничої діяльності та надання послуг, інформатизація всіх сфер суспільного життя визначають кардинальні зміни соціальної структури суспільства в цілому та формування нової культури обслуговування.

Означене вище актуалізує ще один значущий, на нашу думку, підхід – культурологічний. Так, дослідниці О. Повідайчик та М. Попик висловлюють упевненість у значущості культурологічного підходу для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи для належного провадження професійної діяльності з урахуванням культурного середовища залежно від місця її здійснення, визнанням національних, релігійних, соціальних тощо особливостей інших людей. Визначаючи здатність до неперервної самоосвіти, самовиховання, саморозвитку однією з

особливостей висококультурної особистості, вчені актуалізують особистісно значущі проблеми, вирішення яких спрямоване на неперервний розвиток, творчу самореалізацію в будь-яких видах діяльності [12, с. 108]. Науковець А. Казьмерчук стверджує, що культурологічний підхід оновлює сприйняття цінностей виховання та освіти, забезпечує культурологізацію педагогічної взаємодії та освітнього процесу загалом, поглиблює наукову спрямованість змісту і принципів побудови. Він ототожнюється із цілеспрямованим, побудованим на наукових засадах процесом прилучення особистості до культури, передаванням багатовікового людського досвіду від покоління до покоління і розвитком відповідно до реалій сьогодення. Дослідниця доходить висновку про актуалізацію основних аспектів професійного становлення фахівця з позиції цінностей, культурного способу життя суспільства та вироблення індивідуального підходу до оволодіння професійною культурою [7, с. 56–57].

На нашу думку, актуальність *культурологічного підходу* до професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи полягає в організації освітнього процесу на засадах культуротворчості із використанням здобутків національної та світової культур, цінування та поваги до різноманітності та мультикультурності; спрямованості на формування інтегральної компетентності здобувача освіти як суб'єкта культури, здатного до особистісного розвитку; набутті знань, формуванні умінь, навичок у культурології щодо дослідження природних, соціальних, екологічних, економічних, педагогічних, інформаційних та інших об'єктів та явищ як культурологічного феномену. Значущість означеного підходу для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи передбачає сформованість морально-етичної (діловий, мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет; моральні якості: гуманізм, громадянськість, почуття власної гідності, емпатія, толерантність) та художньо-естетичної (почуття міри в поведінці, виборі одягу, предметів ужитку; правильна організація розумової та фізичної праці, дотримання особистої гігієни, режиму дня, способу життя) компетентностей.

Висновки і перспективи подальших розробок у цьому напрямі. Отже, у статті проаналізовано, визначено та обґрунтовано методологічні підходи до дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в закладах вищої освіти: індивідуально-особистісний, діяльнісно-фаховий, практико-орієнтований, технологічний, культурологічний. Перспективними напрямками подальших досліджень вважаємо наукове обґрунтування сутності та структури професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи у вітчизняних закладах вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова О.Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя. Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання : монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во Рута, 2016. С. 262–285.
2. Безкоровайна Л. Концепція професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 1–2 (16–17). С. 67–78.
3. Бурак В.Г. Досвід професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 29. Т. 1. С. 88–92.
4. Васюк О.В., Виговська С.В. Методологічні підходи до професійної підготовки соціальних педагогів в системі вищої освіти України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*. 2014. № 199(1). С. 30–67.
5. Гарага А.В. Модель підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування. *Економічний вісник університету*. 2020. Вип. № 44. С. 50–56.
6. Івасів Н. Ефективність моделі професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства. *Молодь і ринок*. 2018. № 1(156). С. 118–124.
7. Казьмерчук А.В. Формування професійної культури майбутніх менеджерів туризму в позааудиторній діяльності вищого навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук. Житомир, 2017. 296 с.
8. Короткова Л.І. Методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньо-виробничого кластера. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2016. № 2(17). С. 126–130.
9. Люта Д.А. Методологічні підходи у формуванні готовності майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 4.2 (56.2). С. 138–141.
10. Огуй С.В. Методологічні основи формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2019. Вип. 3(116). С. 58–63.
11. Піцул К.С. Науково-методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців з готельної і ресторанної справи. *Проблеми та перспективи розвитку освіти : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25-26 березня 2016)*. Київ, 2016. С. 101–103.
12. Повідайчик О.С., Попик М.М. Методологічні підходи до підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного бізнесу у вищій школі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2020. Вип. 1(46). С. 106–110.
13. Стеблюк С. Методологічні підходи в моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2020. № 17(2). С. 322–333.
14. Тлумачний словник української мови: близько 7000 слів / за ред. Д. Г. Гринчишина. Київ : Освіта, 1999. 302 с.
15. Філософсько-енциклопедичний словник / за заг. ред. В.І. Шинкаренка. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
16. Burak V. Training of future specialists in hotel and restaurant industry in higher educational establishments in the conditions of distance learning. *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2020. № 6(39). P. 16–20.

REFERENCES

1. Antonova O. Ye. (2016). Praktyko-oriientovanyi pidkhd u formuvanni profesiinoi maisternosti maibutnoho vchytelia [Practice-oriented approach in formation future teacher' professional skills]. Teoriia i praktyka profesiinoi maisternosti v umovakh tsilezhyttievoho navchannia ia: monohrafiia / za red. O. A. Dubaseniuk. Zhytomyr : Vyd-vo Ruta, 262–285.
2. Bezkorovaina L. (2017) Kontseptsiiia profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z turyzmознаvstva u vyshchых navchalnykh zakladakh [Concept of professional training of future specialists in tourism in higher educational establishments]. *Osvitolohichnyi dyskurs*, 1–2 (16–17), 67–78.
3. Burak V. H. (2020) Dosvid profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv hotelno-restorannoho hospodarstva v zakladakh vyshchoi osvity [Experience of professional training of specialists in hotel and restaurant economy in higher education institutions]. *Innovatsiina pedahohika*, 29, 1, 88–92.
4. Vasiuk O. V., Vyhovska S. V. (2014) Metodolohichni pidkhody do profesiinoi pidhotovky sotsialnykh pedahohiv v systemi vyshchoi osvity Ukrainy [Methodological approaches to professional training of social pedagogues in the system of higher education of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii: Pedahohika, psykholohiia, filosofiia*, 199 (1), 30–67.
5. Haraha A. V. (2020) Model pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Model of training of future specialists in service sector]. *Ekonomichniyi visnyk universytetu*, 44, 50–56.

6. Ivasiv N. (2018) Efektyvnist modeli profesiinoi inshomovnoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z turyzmoznavstva [Effectiveness of the model of professional foreign language training of future specialists in tourism]. *Molod i rynek*, 1 (156), 118–124.
7. Kazmerchuk A. (2011) Metodolohichni pidkhody shchodo formuvannia profesiinoi kultury maibutnoho menedzhera turyzmu [Methodological approaches to formation of future tourism manager's professional culture]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 3, 91–100.
8. Korotkova L. I. (2016) Metodolohichni pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sfery posluh v umovakh osvithno-vyrobnychoho klastera [Methodological approaches to professional training of future specialists in service sector in conditions of educational and production cluster]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 2 (17), 126–130.
9. Liuta D. A. (2018) Metodolohichni pidkhody u formuvanni hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv z turyzmoznavstva do profesiinoi diialnosti [Methodological approaches in the formation of the readiness of future specialists in tourism to professional activity]. *Molodyi vchenyi*, 4.2 (56.2), 138–141.
10. Ohui S. V. (2019) Metodolohichni osnovy formuvannia orhanizatsiino-metodychnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Methodological bases of formation of organizational and methodical competence of future specialists in the service sector]. *Visnyk KrNU imeni Mykhaila Ostrohradskoho*, 3 (116), 58–63.
11. Pitsul K. S. (2016) Naukovo-metodolohichni pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z hotelnoi i restorannoi spravy [Scientific and methodological approaches to the training of future specialists in hotel and restaurant business]. *Problemy ta perspektyvy rozvytku osvity : Materialy II mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 25–26 bereznia 2016)*. Kyiv, 101–103.
12. Povidaichyk O. S., Popyk M. M. (2020) Metodolohichni pidkhody do pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv hotelno-restorannoho biznesu u vyshchii shkoli [Methodological approaches to the training of future specialists in the hotel and restaurant business in higher educational establishments]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: «Pedahohika. Sotsialna robota»*, 1 (46), 106–110.
13. Stebliuk S. (2020) Metodolohichni pidkhody v modeli formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z pidpriemnytstva, torhivli ta birzhovoi diialnosti [Methodological approaches in the model of formation of professional competence of future specialists in entrepreneurship, trade and exchange activities]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*, 17(2), 322–333.
14. Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy (1999) [Defining dictionary of Ukrainian language]: blyzko 7000 sliv / za red. D. H. Hrynchyshyna. Kyiv : Osvita, 302 s.
15. Filosofska-entsyklopedychnyi slovnyk (2002) [Philosophical and encyclopedic dictionary] / za zah. red. V.I. Shynkarenka. Kyiv : Abrys, 742 s.
16. Burak V. (2020) Training of future specialists in hotel and restaurant industry in higher educational establishments in the conditions of distance learning. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 6 (39), 16–20.